

حتماً این تعداد مشاغل غیررسمی را در بر نمی گیرد، زیرا تعریف مشاغل غیررسمی پیچیده است. گاهی مشاغل غیررسمی را با نداشتن مجوز تعریف می کنیم، مانند مسافرکشی که از وزارت کشور مجوز حمل و نقل ندارد. گاهی هم فرد راننده تاکسی است، اما بیمه ندارد و نداشتن بیمه به این معنی است که همه مشکلات مشاغل غیررسمی را دارد، کما اینکه در صورت معلول شدن نمی تواند از مزایای مستمری از کارافتادگی استفاده کند. بنابراین وقتی از مشاغل غیررسمی صحبت می شود، باید توجه کنیم که چنین ابهاماتی وجود دارد. اما به طور مشخص، اگر ۲۴ میلیون شاغل در کشور داشته باشیم، ۱۷ میلیون نفر از این افراد بیمه دارند و ۷ میلیون نفر بیمه ندارند. آیا نداشتن بیمه از سوی این افراد، به معنی نداشتن مجوز است، یا مجوز دارند، اما بیمه نیستند؟ در ایران تفاوت این شناخته شده نیست و متأسفانه این خلأ آماری در ایران وجود دارد.

■ از ۷۶۰ هزار نفر بیکار شده ثبت نام کرده، گویا برای ۶۵۰ هزار نفر تأیید شده که بیمه بیکاری به آنان پرداخت می شود.

از ۱۷ میلیون نفر شاغل دارای بیمه، ۹ میلیون و ۸۰۰ هزار نفر کار فرما دارند. این تفکیک به این دلیل مهم است که ممکن است شما بیمه داشته باشید، اما بیمه بیکاری به شما تعلق نگیرد. زیرا برخی از بیمه شده ها ۵- تا ۱۰ میلیون نفر - کسانی هستند که بیمه خویش فرما دارند که بیمه بیکاری به آن تعلق نمی گیرد. ضمن اینکه ما نمی توانیم در شرایط کرونایی به این افراد بیمه بیکاری پرداخت کنیم، به این دلیل که نمی توانیم راستی آزمایی کنیم که این ها کار خود را از دست داده اند یا نه. بنابراین از ۲۴ میلیون شاغل در کشور، ۱۰ میلیون نفر از دارندگان بیمه کار فرما هم دارند. و باز متأسفانه تعداد معدودی از این افراد، حدود ۴۰ درصد، در شرایط عادی بیمه بیکاری به آنان تعلق می گیرد. به این دلیل که اگر کارمند دولت باشید یا مشاغل پیمانی داشته باشید، یعنی کار فرما و بیمه داشته باشید، اما به شما بیمه بیکاری تعلق نمی گیرد. کار دولت در شرایط کرونایی بود که حتی اگر کل این ۱۰ میلیون بیمه شده در شرایط کرونایی بیکار شده باشند، به آنان بیمه بیکاری می دهیم، در صورتی که قبلاً ۴۰ درصد از این ها می توانستند بیمه بیکاری را بگیرند.

■ اما میان آن ۷۶۰ هزار نفری که از اسفندماه برای دریافت بیمه بیکاری ثبت نام کردند راستی آزمایی کردید، هدف از این راستی آزمایی چه بود، آن وقت قرار بود به ۱۰ میلیون نفر بیمه بیکاری تعلق بگیرد؟

به این دلیل راستی آزمایی کردیم که این عده جزو آن ۱۵ میلیون نفر نباشند. یعنی ممکن است فردی راننده تاکسی باشد یا بیمه خویش فرما داشته باشد و بگوید مغازه من تعطیل شده است، ما نمی توانیم به این ها بیمه بیکاری بدهیم. برای این افراد گفتیم اگر بیمه دارد و جزو مشاغل آسیب دیده است، به ازای هر شاغل، به ۱۲ میلیون تومان وام داده شود که فرآیند اعطای این وام ها از هفته گذشته آغاز شده است. حدود ۵۰ هزار واحد صنفی برای این منظور ثبت نام کردند که ممکن است از یک تا ۵۰۰ نفر بیمه پرداز داشته باشند. اتفاق مهم دیگر، این است که وقتی دولت اعلام کرد از ۴۲۰۰ تومانی عرضه می کند، کسانی که مثلاً در یک سال یا ۶ ماه گذشته شرکت ثبت کرده بودند نیز توانستند از این دلارها بگیرند. اما در بیمه بیکاری شاهد این اتفاق نخواهیم بود

که فردی به دروغ ادعا کند نیروی خود را به دلیل کرونا اخراج کردم. به محض اینکه چنین ادعایی بشود، وزارت کار به صورت برخط با سازمان تأمین اجتماعی ارتباط برقرار کرده و صحت ادعای او را بررسی می کند. بنابراین فسادى که در ارزش داد یا شبهه ناک بودن پرونده های آن در افکار عمومی، در فرآیند اعطای وام به مشاغل و بنگاه ها در شرایط کرونا تکرار نخواهد شد. به این دلیل که بانک های اطلاعاتی ما مشخص می کند هر فرد چند شاغل داشته یا دارد. این فرآیند کمک خواهد کرد تا افراد رفتار غیر اخلاقی انجام ندهند و دولت هم منابع خود را به کسانی اختصاص دهد که واقعاً ذیحق هستند.

■ منابع بیمه بیکاری همان ۵ هزار میلیارد تومانی است که دولت به صندوق بیمه بیکاری اختصاص داد؟

از ۱۷ میلیون نفر شاغل دارای بیمه، ۹ میلیون و ۸۰۰ هزار نفر کار فرما دارند. این تفکیک به این دلیل مهم است که ممکن است شما بیمه داشته باشید، اما بیمه بیکاری به شما تعلق نگیرد. زیرا برخی از بیمه شده ها - ۵ تا ۱۰ میلیون نفر - کسانی هستند که بیمه خویش فرما دارند که بیمه بیکاری به آن تعلق نمی گیرد. ضمن اینکه ما نمی توانیم در شرایط کرونایی به این افراد بیمه بیکاری پرداخت کنیم، به این دلیل که نمی توانیم راستی آزمایی کنیم که این ها کار خود را از دست داده اند یا نه

این منابع برای گروه هایی است که قبلاً بیمه بیکاری به آنان تعلق نمی گرفت، یعنی آن ۶۰ درصدی که به صورت پیمانی بودند و براساس مقرراتی که وجود داشت، با وجود داشتن کار فرما، بیمه بیکاری به آنان تعلق نمی گرفت، اما این بار بیمه بیکاری به آنان تعلق می گیرد. میزان این بیمه نیز براساس میزان حداقل دستمزد و به مدت سه ماه پرداخت می شود.

■ غیر از این بیمه بیکاری یا وام به بنگاه ها برای حفظ اشتغال، بسته های معیشتی ۲۰۰ تا ۶۰۰ هزار تومانی برای نیازمندان و نیز وام های یک میلیون تومانی برای ۲۳ میلیون یارانه بگیر تعریف شده است. جزئیات این پرداخت ها چگونه است؟

وام های یک میلیون تومانی به یارانه بگیران پرداخت خواهد شد که ۲۴ میلیون و ۳۰۰ هزار خانواده را شامل می شود و این تعداد، غیر از نیروهای مسلح است. از این ۲۴ میلیون خانواده، تا امروز که باهم صحبت می کنیم، وام یک میلیون تومانی به ۲۰ میلیون و ۲۰۰ هزار خانواده پرداخت شده است. شاید این پرداخت ها مانند پرداخت یارانه ها فرض شده و تصور شود که فرآیند ساده ای دارد، در حالی که فرآیند پیچیده ای بود. وقتی پرداخت وام یک میلیون تومانی تصویب شد، یک دیدگاه این بود که این وام به همه پرداخت و یارانه ها کسر شود. بانک مرکزی و بانک های دیگر استدلال کردند شاید بسیاری وام ها را نخواهند، زیرا اقساط آن طی دو سال از یارانه آنان کسر خواهد شد. گفته شد فرآیند عادی دریافت وام مراجعه فرد به بانک و پر کردن فرم تقاضا است. اما شرایط کرونایی اجازه نمی داد ۲۴ میلیون خانواده را به بانک ها بکشانیم تا فرم پر کنند، آن هم در حالی که تعداد وام هایی که سیستم بانکی در هر سال ارائه می دهد، به ۲ میلیون فقره هم نمی رسد، اما ناگهان تصمیم گرفته می شود به ۲۴ میلیون نفر وام پرداخت شود. وزارت کار دو راهکار پیشنهاد کرد: یکی اینکه خانواده ها با ارسال پیامک از طریق موبایل های خود اعلام کنند که متقاضی دریافت وام هستند، یا اینکه هنگام مراجعه به عابر بانک ها، منوبی باز شود که آیا می خواهید از این وام استفاده کنید یا خیر؟ سیستم بانکی راهکار دوم را قبول کرد. اما در نهایت ارسال پیامک تصویب شد که خود این امر، یعنی پذیرش این فرآیند یک اتفاق مهم برای کشور بود. زیرا اکنون یک خلأ مهم در سیستم مدیریتی کشور وجود دارد مبنی بر اینکه مردم ایران به صورت الکترونیکی احراز هویت نشده اند. ما شناخته شده الکترونیکی نداریم، در حالی که برخی کشورها به مردم کارت های هویتی الکترونیکی داده اند یا مردم از طریق اینترنت احراز هویت الکترونیکی شدند. اما ما هیچ کدام از این راه ها را در کشور به طور فراگیر قبول یا اجرا نکردیم. در نهایت اینکه این رویه ملی در کشور پذیرفته شود، نزدیک به دو ماه زمان برد تا مشخص شود که چالش های این امر چیست. برخی از این چالش ها در اجرا مشخص شد. مثلاً معلوم شد ۲۴ میلیون خانواده یارانه بگیر، ۸۸ میلیون سیمکارت دارند، اما ۲ و نیم میلیون خانواده در کشور هم هستند که سرپرست های آنان موبایل ندارند. قرار شد این افراد از طریق پیشخوان ها سیمکارت دریافت کنند. در این مرحله اپراتورها وارد شده و اعلام کردند که سیمکارت رایگان می دهیم. اینجا با پدیده غیر مترقبه ای روبه رو شدیم مبنی بر اینکه بسیاری از کسانی که سیمکارت داشتند، تلاش کردند این بار سیمکارت رایگان بگیرند. دیدیم که با پدیده ازدحام جمعیت روبه رو شدیم که وزارت ارتباطات اعلام کرد نیازی به مراجعه حضوری نیست و تقاضا برای دریافت سیمکارت باید به صورت الکترونیکی باشد. منظور اینکه می خواهم اشاره کنم که همین کار ساده واریز یک میلیون تومان به حساب مردم، با چه نکات ریزی مواجه است که این نکات و مشکلات آن در مسیر اجرا مشخص می شود. یا مسائل دیگری هم در مسیر اجرا پدید آمد، از جمله اینکه ۸۰۰ هزار خانواده کد ملی سرپرست خود را اشتباه ارسال کردند که برای این ها پیامک جدیدی صادر شد که باید کد ملی خود را اصلاح کنید و بفرستید. یا نزدیک به ۲۰۰ هزار خانواده از ابتدای کرونا تا اوایل فروردین، طلاق گرفتند، یا ازدواج کردند یا